

№ 4.

Warszawa, d. 24 stycznia 1925 r.

№ 4.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

S K F

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

ADRES ZWIĄZKU.

Ze względu, że wejście do lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych przy ul. Traugutta Nr. 4 jest przez dziedziniec, od strony ulicy Krakowskie-Przedmieście, adres Związku powinien brzmieć:

**KRAKOWSKIE-PRZEDMIEŚCIE 5 m. 4
W WARSZAWIE.**

Pod tym adresem należy kierować wszystkie listy i przesyłki do Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych i do obu wydawnictw „Przemysł Metalowy“ i „Maszyny Rolnicze“.

Adres Spółki Akcyjnej „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi S. A.“ pozostaje nadal ul. Traugutta 4.

O CŁO ULGOWE NA TURBINY WODNE.

Zwrócono nam uwagę, że sprawozdanie nasze pod powyższym tytułem w № 2 „P. M.“ z r. b. w swym pierwszym ustępie może wywołać wrażenie, iż fakt niepomyślnego zastosowania turbiny krajowego wyrobu, który spowodował żądanie wprowadzenia ulg celnych na turbiny, dotyczył jednej z dwóch fabryk, o których wydajnej produkcji jest mowa w sprawozdaniu. Wobec tego czujemy się w obowiązku stwierdzić, że skargi konsumenta, który żądał ulgi celnej, nie dotyczyły żadnych z tych fabryk i nie dotyczyły tem samem firmy K. Rudzki i S-ka, wymienionej w sprawozdaniu, która co do przeszło 300 wybudowanych przez siebie turbin nigdy żadnych reklamacyj nie otrzymywała.

Nadmieniamy, że budowa turbin wodnych jest w programie siedmiu fabryk związkowych.

Redakcja.

NARADA GOSPODARCZA.

W d. 17 i 20 stycznia r. b. odbyła się w gmachu ministerstwa skarbu narada gospodarcza, w celu oświetlenia ostrego kryzysu gospodarczego i wskazania

środka ku stłumieniu tego kryzysu. W naradzie, której zwołanie zawdzięczać należy inicjatywie Centr. Związk. Pol. Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów uczestniczyli ministrowie: skarbu p. premier Grabski, który przewodniczył, przemysłu i handlu p. Kiedroń, pracy p. Sokal, rolnictwa p. Janicki, p. wiceminister Klarner, sekretarz jeneralny kom. ekonom. p. Widomski, dyrektorzy departamentów ministerstwa skarbu i około 50 przedstawicieli wszystkich dziedzin życia gospodarczego, łącznie z rolnictwem. Przedstawicielami przemysłu metalowego byli na konferencji p.p. J. Jeziorański i S. J. Okolski. Naradę poprzedziły posiedzenia władz w poszczególnych związkach zawodowych, podobnie jak w przemyśle metalowym, gdzie w d. 14 b. m. odbyło się specjalne łączne posiedzenie Rady i Zarządu Oddziału Warszawskiego; potem w d. 15 i 16 b. m. tematy, które miały być rozważone u p. premiera, podane zostały szczegółowym debatom na Radzie Centralnego Związku P. P. G. H. i F. Te ostatnie wykazały, że na ogół niedomagania wszystkich dziedzin życia gospodarczego są jednakowe i bardzo dotkliwe. To też genezy obecnego stanu katastrofalnego nie należy szukać w jakichś przyczynach niejasnych lub związanych z jednym zawodem, lecz w zjawiskach ogólnych, które wynikły ze szczęśliwie, Bogu dzięki, lecz w zbyt szybkim tempie, bez dostatecznego uwzględnienia życia gospodarczego, przeprowadzonej sanacji walutowej. To też gdy z jednej strony we wszystkich przemówieniach przebijała się szczerą radość z epokowej reformy walutowej i skarbowej 1924 r. i wielkie uznanie dla jej twórcy p. ministra Grabskiego, to z drugiej strony wyrażana była głęboka troska, by osiągniętych wyników nie niszczyć obecnie i rozpatrzeć błędy poczynione, nie celem rekryminacji i dokuczliwych bezcelowych zatargów, lecz jedynie dążąc całą mocą do uleczenia trapiącej nas choroby.

Obrady zagajone podziękowaniem prezesa C. Z. P. P. G. H. i F. p. W. Kiślańskiego pod adresem p.

premiera za jego gotowość do poświęcenia dłuższego czasu debatom i przemówieniom p. dyrektora Wierzbickiego, charakteryzującego ogólnie bolączki życia gospodarczego i program debat, rozpoczęte zostały referatem p. redaktora E. Rosego nad sprawami finansowymi i kredytowymi. Po przedstawieniu obecnego obiegu pieniężnego, stopy procentowej kredytu krótkoterminowego i długoterminowego przez p. Rosego, prezes związku banków p. Kaden streścił postulaty sfer gospodarczych, sprowadzające się do popierania gromadzenia oszczędności i tworzenia się nowych kapitałów, do rozszerzenia działalności kredytowej Banku Polskiego, lecz w stopniu niezagrażającym złotemu polskiemu, Banku Gospodarstwa Krajowego i P. K. O.; do potania stopy procentowej; do zużycia części pożyczki zagranicznej na środki obrotowe; do gwarancji rządowych dla pożyczek, zaciąganych przez grupy gospodarcze; do nienaruszalności hipotek; do zwolnienia czeków od opłat i banków od podatku obrotowego; wreszcie do udzielania kredytów celnych i akcyzowych.

W dyskusji prezes Banku Polskiego p. Karpiński wyraził obawę, że gdyby się nawet zwiększyły kredyty, to ma obawę, że obecnie brak jest materiału dyskontowego, wobec czego kredyty zostaną niewyczerpane, zaś prezes Banku Gospodarstwa Krajowego p. Steczkowski zawiadomił o zamiarze tego banku wypuszczenia, na wzór Włoch, asygnat obiegowych.

P. premier, zamykając dyskusję nad tym punktem obrad, stwierdził wartość postulatów wysuniętych, dalej zaznaczył, że konsumpcja u nas (alkoholu, tytoniu, cukru) jest nadmierna i że z nią idzie niedocenywanie jeszcze pieniądza, który posiadamy, wyrażające się np. często w nieodbieraniu reszty.

Następnie p. mecenas Choromański wygłosił referat, uzupełniony w dziale daniny leśnej przez p. Dąbrowskiego. Tezy wysunięte w tej dziedzinie dają się sprowadzić: odnośnie podatku majątkowego do zarachowania na poczet rat 1925 r. zaliczek już pobranych, do zapłaty rat obligacjami względnie weksłami i do stosowania ulg indywidualnych. Odnośnie podatku przemysłowego do uwolnienia od podatku eksportu i opodatkowania importu, do obniżenia stopy do 2% dla fabryk przetwarzających obce materiały i do uregulowania kwestji dodatków komunalnych. Odnośnie podatku dochodowego: oparcie skali na rentowności przedsiębiorstw i do przestrzegania ścisłego ustaw i rozporządzeń przez organy skarbowe; odnośnie podatku od kapitałów i rent: nie pobieranie go od procentów wynikających z rachunków towarowych na rzecz dostawców i zaprzestanie liczenia 5% odsetek dziennie za zwłokę. Odnośnie opłat stemplowych: zmniejszenie do 1% opłaty stemplowej od akcji i zwolnienia od opłaty stemplowej czeków oraz umów o sprzedaży towarów i kwitów.

Trzeci z kolei referat, o polityce handlowej, wygłosił p. Andrzej Wierzbicki, przeprowadzając w nim zasady konieczności popierania naszego wywozu zagranicę drogą odpowiednich zarządzeń celnych, taryfowych, podatkowych i kredytowych, bilans bowiem nasz handlowy staje się coraz gorszy, skutkiem importu coraz wzrastających ilości towarów i słabnącego eksportu. W polityce celnej nie należy łączyć celów gospodarczych z fiskalnemi, dążyć zaś do popierania wytwórczości krajowej. System ulg celnych powinien być poddany gruntownej rewizji, zachowując ulgi te wyłącznie dla niewyrabianych w kraju półfabrykatów

i maszyn. Należy dążyć do ulepszenia techniki cienia i do rychlejszego ogłaszania statystyki handlu zagranicznego. Przy zawieraniu międzynarodowych układów handlowych większą rolę powinni odgrywać rzeczoznawcy ze sfer gospodarczych; w wypadkach dumpingu należy stosować antidumping. Nasze placówki zagraniczne powinny prowadzić propagandę zagranicą na korzyść wytwórczości krajowej. Wywody p. Wierzbickiego pogłębił p. prezes Zagłeniczny, zwracając między innymi uwagę na anomalję, że w cenie worka cukru tkwi jako wynagrodzenie zarządu cukrowni za pracę 30 gr. i ta sama suma za zniesienie worka z wozu do składu. Wreszcie p. dyr. Wartalski mówił o bolączkach handlu i analizował przyczyny dużego rozpięcia cen pomiędzy cenami hurtowymi i detalicznymi.

Następnym referentem był p. dyr. S. J. Okolski, który rozpatrzył kwestję zamówień państwowych i komunalnych, kładąc przede wszystkim nacisk, by zamówienia te były wykonywane w kraju, by na zamówienia te były układane długoletnie programy, w związku z możliwościami finansowymi Państwa i z programem odbudowy przemysłu; by zamówienia te były znormalizowane i by rozkład ich na poszczególne miesiące roku był należyty. Ważną jest również rzeczą możliwość przenieszenia z jednego miesięcznego budżetu kredytów na drugi, a nawet z jednego roku na początkowe miesiące drugiego roku. Dla dostaw drobnego, a nawet średniego przemysłu powinna być zastosowana większa, niż dotychczas decentralizacja. Sprawom finansowym jak: niezaleganie z zapłatą za wykonane dostawy, zaniechanie żądania lokaty zaliczki w materiałach i płatania procentów od zaliczek, zmniejszenie kar umownych za zwłokę powinna być poświęcona specjalna uwaga, jak również uregulowaniu kwestji kaucji. Nie może być uznawane, że częściowy strajk w fabryce nie stanowi dostatecznego usprawiedliwienia opóźnienia dostawy, zaś powinna być wprowadzona w życie zasada, że umowa dostawowa jest aktem prawa cywilnego, a nie publicznego.

Piąty referat wygłosił p. dyr. dr. M. Barciński w sprawie ustawodawstwa pracy, wygłaszając przede wszystkim tezy, że w zagadnieniach tych rząd powinien być rzecznikiem i obrońcą interesu publicznego, że obciążenie produkcji powinno być minimalne, oraz że konflikty pracodawców z pracownikami powinny być regulowane drogą porozumiewania się stron. W sprawie czasu pracy referent stoi ściśle na gruncie konwencji waszyngtońskiej i czasu pracy równego państwom zachodnim, co pociąga za sobą konieczność nowelizacji ustawy naszej o czasie pracy. Takie samo wzorowanie się na praktyce Zachodu powinno mieć miejsce w stosunku do urlopów. Referat uzupełniający o ubezpieczeniach społecznych był przedstawiony przez p. M. Jastrzębowski, który położył nacisk na uproszczenie i zekonomizowanie systemu ubezpieczeń społecznych i zmniejszenie niezwłoczne składek do kas chorych, ubezpieczalni od nieszczęśliwych wypadków i do funduszu bezrobocia.

Ostatnim referentem był p. inż. A. Krzyżanowski, który, omawiając dziedzinę komunikacyjną, wyraził życzenie utworzenia ministerstwa komunikacji z podporządkowaniem mu kolei, dróg wodnych i bitych, poczt, telegrafów i telefonów. Następnie, opierając się na zasadzie samowystarczalności kolei, należy przebudować taryfy, opierając się na ustosunkowaniu pomiędzy wartością towaru i kosztami jego przewozu i na innych czynnikach gospodarczych. Niezwłocznie należy

obniżyć taryfy przewozowe na kolejkach wąskotorowych, ułatwić korzystanie z kredytów kolejowych, znieść opłaty nawigacyjne i wreszcie wzmóc wpływ czynników gospodarczych w radach kolejowych—państwowej i technicznej.

Po przemówieniu prezesa naczelnej rady organizacji rolnych p. Fudakowskiego, który stwierdził słuszność postulatów, wygłoszonych przez przedstawicieli przemysłu w odniesieniu do rolnictwa, i dobitnie podkreślił te z nich, które posiadają charakterystyczne dla rolnictwa cechy, syntezę postulatów wygłoszonych przedstawił p. dyr. Wierzbicki, poczem p. premier zamnął debaty, stwierdzając, że w bardzo wyczerpujący sposób przedstawiony został szereg dezyderatów przemysłanych, i z których wiele nadaje się do niezwłocznej realizacji. Pozostałe postulaty poddane zostaną starannemu rozważaniu przez organa rządowe, tak by jaknajprędzej można było zastosować środki zaradcze w obecnej trudnej sytuacji. Przemówienie swe zakończył p. premier stwierdzeniem dojrzałości sfer gospodarczych i pozytywnej roli prasy, która przez cały czas sanacyjny rozumnie oświecała położenie.

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 22 stycznia 1925 r. w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polsky Przemysłowcy Metalowi“) pozostają bez zmiany (p. № 3 „P. M.“) z wyjątkiem:

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:	
Złom żeliwny (fragment lany)	125.—
Węgiel dąbrowski gruby	24.—
b) za 100 kg. loco skład Warszawa:	
Pokost	205.—

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 22. I. 25 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	3067	Miedź standard	1656
Antymon	1705	Ołów miękki	1159
Cyna standard	6417	Nikiel	4054
Cynk hutniczy	940	Rtęć	9744
Miedź elektrolityczna	1760	Srebro za 1 kg.	108

Tendencja spokojna

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. **S. J. Okolski.**
REDAKTOR inż. **Maurycy Chorzewski.**

TARG OGÓLNY W POŁĄCZENIU Z TARGIEM
TECHNICZNYM I BUDOWLANYM
NAJWIĘKSZE I NAJSTARSZE TARGI MIĘDZYNARODOWE
NA ŚWIECIE.
DLA WYSTAWCÓW I KUPUJĄCYCH JEDNAKOWO KORZYSTNE.

Informacji udziela i zgłoszenia przyjmuje
Przedstawiciel na Polskę

WŁADYSŁAW GLAZER

w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 41.

Telefon 230-55.

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła zębate**; **Naprzęacze pasów** i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkotnące, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości wolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szcęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczym nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i obijanie bawełną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. Strebel'a do ogrzewań centralnych.

Ruszty ekonomiczne podług własnego systemu i odlewy według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA	LWÓW	KRAKÓW	POZNAŃ	KATOWICE	LUBLIN	GDĄŃSK
Jerozolimska 51	Zybklikiewicza 39	Basztowa 24	Wały Z. Augusta 2	Batorego 4	Krak.-Przedm. 58	Schlüsseldamm 62

Armatura na parę i wodę:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Beczki żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Dźwigniki—Łańcuchy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Garbarskie maszyny:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Gwoździarki i ciągarki:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Imadła ślusarskie kute:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kalandry:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Konstrukcje żelazne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Kotły parowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kuto lane odlewy:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Liny stalowe—Drut stalowy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.

Lokomobile przemysłowe:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Łańcuchy „Galla”:

Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Maszyny rolnicze:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Maszyny ceglarskie:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Odlewnie żelaza:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Okna żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Okna żelazne i drewniane

z własnym okuciem fabrycznym: Jan Broda, Toruń.

Okucia budowlane i meblowe:

Jan Broda, Toruń.

Przewody rurowe:

Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper” w Sosnowcu.

Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Prasy, tłoczkarki cierne:

mimośrodowe i balansowe: B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Pędnie:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

* B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Pompy:

Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Ruszta do palenisk ruchoomych i stałych:

St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.

Sikawki i narzędzia ogniowe:

Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Suwnice (kran) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Bracia Jenike, inż. Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Śruby, nakrętki, nity: Bartelmuss i Suchy, Bielsko (Śląsk).

Śruby: Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:

Jan Broda, Toruń.

Tokarki: Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Turbiny wodne syst. Francis'a o wysokim współczynniku pożytecznego działania.

L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Walce młyńskie utwardzone: St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.

Walce żeliwne utwardzone: Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Wiertarnie kolumnowe szybkie: Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

Wiertarki: Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Wiertarki: Tow. Akc. J. John w Łodzi.

CENY OGŁOSZEŃ: Przed tekstem: cała strona złp. 120; pół strony złp. 70; 1/4 strony złp. 40; 1/8 strony złp. 25; Za „ „ „ „ 90; „ „ „ „ 50; „ „ „ „ 30; „ „ „ „ 20; Drobne ogłoszenia: tekst 3 wierszowy 20 zł. kwartalnie; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw.